

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โดยทั่ว ๆ ไปในโรงเรียนแทบทุกแห่งย่อมจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันไป สิ่งเหล่านี้จะทำให้มีความแตกต่างกันในพฤติกรรมของเด็ก นักจิตวิทยาสมัยปัจจุบันเชื่อว่า พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกนั้นเป็นผลมาจากความรู้และความรู้สึกเกี่ยวกับตน เด็กจะรู้ว่าตนเป็นคนอย่างไร และคนอื่นคิดว่าตนเป็นคนอย่างไร ในระยะนี้บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กมากที่สุด เด็กเริ่มจะเรียนรู้จากบุคคลว่าตนเป็นอย่างไร และนำสิ่งที่รับรู้มารวมไว้เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตน นั่นก็คือเด็กเริ่มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนทั้งทางด้านกายและจิตใจ ดังที่ เฮอร์ลอค¹ (Hurlock) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนทางด้านกายและใจ ทางด้านกายได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา และสุขภาพ ส่วนทางด้านใจได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และอารมณ์ เป็นต้น

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเป็นไปในด้านดีหรือไม่ดี ย่อมขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม คนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่บิดามารดามีระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงย่อมจะมีความเป็นอยู่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรก็เป็นไปด้วยดี ส่วนเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่บิดามีระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมจะมีความเป็นอยู่ทุเรณแค้น ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรก็ย่อมจะไม่ดีตามไปด้วย ซึ่งทำให้

---

¹Elizabeth B. Hurlock, Child Development (4th ed.; Tokyo: Kagakusha Company, Ltd., 1964), pp. 525-529.

เด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคนที่แตกต่างกัน ดังที่ ฟรานเซน² (Frandsen) ได้กล่าวว่ พัฒนาการของความคิดเห็นเกี่ยวกับคนนั้น ตัวการที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของความคิดเห็นเกี่ยวกับคน คือความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดา พี่น้อง ครู เพื่อน และบุคคลอื่น สภาพทางร่างกาย ความถนัดและอารมณ์ ความสามารถขั้นพื้นฐาน และการเสริมสร้างตน จะเห็นได้ว่า ครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาความคิดเห็นเกี่ยวกับคน

เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางย่อมจะมีการปรับตัวและได้รับการยอมรับจากผู้อื่นมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ³ ซึ่งการที่เด็กได้รับการยอมรับจากผู้อื่นจะนำไปสู่การยอมรับตนและการเคารพตน (Self-acceptance and Self-respect) สำหรับในเรื่องการยอมรับตนนี้ โรเจอร์⁴ (Rogers) ได้กล่าวว่ การยอมรับตนของเด็กนั้นจะเกิดขึ้นก็เนื่องจากความสอดคล้องของกันระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับคนที่เป็จริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอุดมคติ นอกจากนี้ ความสอดคล้องหรือความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับคนที่เป็จริงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอุดมคติ ยังมีอิทธิพลต่อการปรับตัว เช่น ถ้าคนที่เป็จริงกับตนในอุดมคติคล้ายคลึงกันหรือต่างกันเพียงเล็กน้อยจะทำให้บุคคลนั้นไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตน การปรับตัวกับสังคมก็เป็ไปไคด้วยดี แต่ถาคนที่เป็จริงกับตนในอุดมคติต่างกันมาก

²Arden N. Frandsen, Educational Psychology (New York: McGraw-Hill Book Company, 1961), p. 474.

³ฉวี กาหยี่, "การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลางและชั้นต่ำ," (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511)

⁴Paul Bruce, "Relationship of Self-Acceptance to Other Variables with Sixth Grade Children Oriented in Self-Understanding," Journal of Educational Psychology, (October, 1958), 49.

ก็แสดงว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะปรับตนกับสังคมได้ไม่⁵
 ในเรื่องการปรับตนนี้ แกรนทอล และ เบลลูจิ⁶ (Crandall & Bellugi) ได้พบว่าคนที่มีความ
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านดีมากกว่าด้านไม่ดี จะปรับตนได้ดีกว่าคนที่มีความคิดเห็น-
 ส่วนใหญ่เกี่ยวกับตนไปในด้านไม่ดี ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะพัฒนาไป
 เรื่อย ๆ จนกระทั่งมีความคงตัว แต่ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ของตน
 เพราะคนเรามีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอตลอดชีวิต ดังที่ โรเจอร์⁷ (Rogers)
 กล่าวว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้ ถ้าให้มีประสบการณ์มาก
 ขึ้น ลดการป้องกันตน (defensive) ให้น้อยลง และจะต้องไม่ยึดเป็นนิจในสิ่งที่รับรู้ นั่น
 ก็คือสามารถที่จะมองโลกในแง่ที่เป็นจริงให้มากขึ้น

นอกจากกระบวนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนา
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กแล้ว ชีวิตภายในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครู
 กับนักเรียน ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ยังจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาความคิดเห็นเกี่ยว
 กับตนของเด็กอีกด้วย⁸

---

⁵Boys R. McCandless Children and Adolescents (United States of America : Holt, Rinehart and Winston, 1967), pp. 187-188.

⁶V.J. Crandall and Ussula Bellugi, "Some Relationship of Interpersonal and Intrapersonal Conceptualization to Personal Social Adjustment," Journal of Personality, 23(1954), 224-232.

⁷C.R. Rogers, "Toward Becoming a Fully Functioning Person," in A.W. Combs (Editor), Perceiving, Behaving, Becoming (Washington: Association for Supervision and curriculum Development, 1962), pp. 21-23.

⁸Lravis L. Hawk, "Self-Concept of the Socially Disadvantaged," The Elementary School Journal, 67(1967), 196-205.

จากความสำเร็จในเรื่องระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กดังกล่าวมาแล้วนี้ ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะทำการศึกษาวิจัยว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่แตกต่างกันจริงหรือไม่ และต้องการจะทำการศึกษากับเด็กวัยรุ่น เพราะเห็นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญ เป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ และเป็นวัยที่บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างมากเมื่อเทียบกับวัยอื่น ๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ก่อให้เกิดการผันแปรทางด้านอารมณ์และจิตใจของบุคคลอีกด้วย

ความมุ่งหมายทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง กับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ

ความมุ่งหมายเฉพาะ

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลาง และเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำ โดยศึกษา 7 ลักษณะเปรียบเทียบระหว่าง

1. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นกลาง กับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นกลาง
2. เด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวชั้นต่ำ กับเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวชั้นต่ำ
3. เด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นกลาง กับเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวชั้นต่ำ

องค์ประกอบ 7 ลักษณะได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรม (Behavior)

องค์ประกอบที่ 2 สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน
(Intellectual and School Status)

องค์ประกอบที่ 3 รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ (Physical Appearance and Attributes)

- องค์ประกอบที่ 4 ความวิตกกังวล (Anxiety)
 องค์ประกอบที่ 5 ความเป็นคนที่น่านิยม (Popularity)
 องค์ประกอบที่ 6 ความสุขและความพอใจ (Happiness and Satisfaction)
 องค์ประกอบที่ 7 ลักษณะที่เป็นส่วนรวม (Total Scale Scores)

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางย่อมจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไปในทางที่ดีกว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ
2. มีความแตกต่างในความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองระหว่างเพศของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง และวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นชายและหญิงอายุระหว่าง 12-17 ปี จากโรงเรียนสหศึกษาในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ปีการศึกษา 2514 จำนวน 4 แห่ง เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยนี้ถือว่า แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเพียร์สและแฮร์ริส (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) สามารถใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ศึกษาเด็กวัยรุ่นจากโรงเรียนสหศึกษา 4 แห่งในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ระหว่างอายุ 12-17 ปี ในปีการศึกษา 2514 เท่านั้น อาจไม่ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของเด็กนักเรียนวัยรุ่นทั่ว ๆ ไปอย่างแท้จริง

2. การวิจัยนี้ไม่สามารถควบคุมองค์ประกอบบางอย่าง คือ ระดับสติปัญญา ระดับแห่งความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

ความจำกัดความเฉพาะ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนตามลักษณะที่แยกออกเป็น 7 องค์ประกอบ ตามแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเพียร์สและแฮร์ริส (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรม (Behavior)

องค์ประกอบที่ 2 สภาพทางสติปัญญาและสถานภาพในโรงเรียน

(Intellectual and School Status)

องค์ประกอบที่ 3 รูปร่างลักษณะและคุณลักษณะ

(Physical Appearance and Attributes)

องค์ประกอบที่ 4 ความวิตกกังวล (Anxiety)

องค์ประกอบที่ 5 ความเป็นคนที่น่านิยม (Popularity)

องค์ประกอบที่ 6 ความสุขและความพอใจ (Happiness and Satisfaction)

องค์ประกอบที่ 7 ลักษณะที่เป็นส่วนรวม (Total Scale Scores)

ครอบครัวชั้นกลาง : หมายถึงครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ทางด้านการศึกษา : การศึกษาของบิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรืออาชีวชั้นสูงเป็นอย่างต่ำ

รายได้ : รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ดูแลการะมีรายได้เดือนละ
1,500 บาทขึ้นไป

อาชีพ : ครู ข้าราชการชั้นตรี (อย่างต่ำ) แพทย์ หนายความ
ผู้จัดการธนาคาร นักธุรกิจ พนักงานเทศบาล

ครอบครัวชั้นต่ำ : หมายถึงครอบครัวที่มีลักษณะตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ทางด้านการศึกษา : การศึกษาของบิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัว มีการ
ศึกษาไม่เกินประถมศึกษาปีที่ 7

รายได้ : รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีรายได้ต่ำกว่า 1,500 บาท ลงมาต่อเดือน

อาชีพ : กรรมกร คนงานก่อสร้าง คนงานกวาดถนน กรรมกรท่าเรือ คนแจวเรือจ้าง คนขับรถเมด พลทหาร พ่อค้าแม่ค้าหาบเร่ คนขายของเล็ก ๆ กิ่งช่างฝีมือ

นอกจากจะใช้การศึกษา รายได้ และอาชีพของบิดามารดาเป็นเครื่องตัดสินแล้ว ยังมีลักษณะอื่น ๆ เป็นเครื่องประกอบในการตัดสิน เช่น ลักษณะของบ้าน เครื่องอำนวยความสะดวกภายในบ้าน เป็นต้น

การวิจัยที่เกี่ยวกับการวิจัยนี้

ได้มีการค้นคว้าวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับตนต่าง ๆ ซึ่งพอจะเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้คือ

ค.ศ. 1959 คูเปอร์สมิท⁹ (Coopersmith) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนกับความกังวลใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 102 คน เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบวัดความกังวลใจของ คาสตานีดา

(Castaneda) แมคแคนเลส (McCandless) และ ปาเลอโม (Palermo) วัดความกังวลใจของเด็ก ผลการวิจัยปรากฏว่าเด็กที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านที่ดี จะมีความกังวลใจน้อยกว่าเด็กที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านไม่ดี และเด็กที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในด้านที่ดีจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่ถูกตองอย่างเห็นได้ชัด

⁹S. Coopersmith, "A method for Determining Types of Self-Esteem," Journal of Educational Psychology, 50(1959), 87-92.

ในปีเดียวกันนั้นเอง ดีทช์¹⁰ (Deitche) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ระหว่างเด็กชายที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ กับเด็กชายที่ไม่มีปัญหาในด้านความประพฤติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชายอายุ 15-16 ปี จำนวน 100 คน ใช้แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของ เทนเนสซี (The Tennessee Department of Mental Health Self-Concept Scale) วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ผลการวิจัยพบว่าเด็กชายที่ไม่มีปัญหาทางด้านความประพฤติจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านที่ดีกว่าเด็กชายที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ

ในปี ค.ศ. 1957 เรเมกเกอร์¹¹ (Raymaker) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในปัจจุบัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอดีตกับการปรับตัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจากวิทยาลัย จำนวน 60 คน และนักเรียนชายที่มีปัญหาทางด้านความประพฤติ จำนวน 40 คน ใช้ ซีแมนติก ดิฟเฟอเรนเชียล (Semantic Differential) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าคนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในปัจจุบันและตนในอดีตต่างกันมาก คนนั้นจะปรับตัวได้ไม่ดี

ในปี ค.ศ. 1967 แฟรงค์ และ ไฮสเตอร์¹² (Frank and Hiester) ศึกษาความเชื่อถือได้ของความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในปัจจุบันและตนในอดีต โดยให้นักศึกษา

---

¹⁰John Howard Deitche, "The Performance of Dilinquent and Non-Delinquent boys on the Tennessee Department of Mental Health Self-Concept Scale," Dissertation Abstract, 20: 4(October, 1959), p. 1437.

¹¹Henry Raymaker, "Relationships Between the Self-Concept, Self-Ideal Concept and Maladjustment," Dissertation Abstract, 17(February, 1957), pp. 199-453.

¹²G.H. Frank and D.S. Hiester, "Reliability of Self and Ideal-Self Concept," Journal of Counseling Psychology, 14(July, 1967), 356-357.

วิชาจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยไมอามี ชาย 40 คน หญิง 40 คน คอบแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในปัจจุบันและตนในอนาคตที่มีจำนวน 100 ข้อ ผลการวิจัยแสดงว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอนาคตมีความเชื่อถือได้ต่ำกว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในปัจจุบัน และนักศึกษาชายเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนในอนาคตได้ง่ายกว่านักศึกษาหญิง

ค.ศ. 1962 อเล็กซานเดอร์¹³ (Alexander) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตน การยอมรับตนและผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชาย 146 คน หญิง 104 คน เครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนและการยอมรับตนเป็นประเภทให้เลือกตอบ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากเครื่องมือทางการวิจัยต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงว่า เมื่อมีการควบคุมระดับสติปัญญาแล้วจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนและการยอมรับตนกับผลการเรียน ผู้วิจัยสรุปว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

ค.ศ. 1963 โรเบิร์ต บอล หลุยส์¹⁴ (Robert Ball Louis) ศึกษาการยอมรับตนของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมแบบประสมตอนปลาย จำนวน 228 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ความแตกต่างระหว่างตนที่เป็นจริง และตนในอนาคตสัมพันธ์กับระดับความสามารถ และความแตกต่างระหว่างเพศ โดยที่เด็กวัยรุ่นหญิงที่มีความสามารถสูงจะมีคะแนนความแตกต่างระหว่างตนที่เป็นจริงและตนในอนาคตต่ำกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงที่มีความสามารถต่ำ

---

¹³Eugene D. Alexander, "The Relationship Between Self-Concept, Self-Acceptance and School Marks," (Doctor's Thesis, University of Michican, 1962)

¹⁴Robert Ball Louis, "The Testing of Selected Hypothesis Concerning the Self-Concept as It Related to the Ability, Academic Achievement, and Sex of High School Senior," Dissertation Abstract, 24: 3 (September, 1963)

ในขณะที่เด็กวัยรุ่นชายที่มีความสามารถสูงจะมีคะแนนความแตกต่างระหว่างคนที่เป็จริง และคนที่อยู่ในอุดมคติสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชายที่มีความสามารถต่ำ

ค.ศ. 1963 เทเลอร์ และ โคมส์¹⁵ (Taylor and Combs) ศึกษาเรื่องการยอมรับตนและการปรับตัว จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 205 คน ซึ่งมีสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ระดับการศึกษา และอายุเท่า ๆ กัน ให้ทำแบบทดสอบบุคลิกภาพของคาลิฟอร์เนีย (The California Test of Personality) เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการปรับตัวดี กับกลุ่มที่มีการปรับตัวไม่ดี และให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเลือกตอบข้อความรวมทั้งสิ้น 20 ข้อความ ผลการวิจัยแสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับตัวดีสามารถยอมรับข้อความดังกล่าวว่าเป็นความจริงสำหรับตนได้มากกว่ากลุ่มที่ปรับตัวไม่ได้อย่างมีนัยสำคัญ

ค.ศ. 1967 ฮามเมด¹⁶ (Hamed) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนกับโครงสร้างของบุคลิกภาพทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กวัยรุ่นจำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับตน ซึ่งมีการให้คำปรึกษาการปรับตัว ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ การรับรู้ การเข้าสังคม ซึ่งมีตัวแปรทั้งสิ้น 130 ตัวแปร ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านดีจะปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในด้านไม่ดี

---

¹⁵Don E. Dulany Jr., and Others, Contributions to Modern Psychology (New York: Oxford University Press, 1963), pp. 229-303.

¹⁶Zahran A.S. Hamed, "The Self Concept in the Psychological Guidance of Adolescents," The British Journal of Educational Psychology, 37 (June, 1967), 225-239.

ค.ศ. 1960. โมเสส¹⁷ (Moses) ได้ทำการศึกษาดังความสัมพันธ์ระหว่างตนในปัจจุบัน คนในอุดมคติ และคนในอุดมคติของมารดา กับระดับสติปัญญา สัมฤทธิ์ผลในการเรียนและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 195 คน เขียนประโยคที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของตนที่เป็นจริง คนในอุดมคติ และคนในอุดมคติของมารดา จากผลของการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่เป็นจริง คนในอุดมคติ และคนในอุดมคติของมารดา นั้นมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ค.ศ. 1961 แฮริส¹⁸ (Harris) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 493 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ ดัชนีของการปรับตัวและคุณค่า (The Index of Adjustment and Values) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนและระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม คือเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นสูงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนไปในทางที่น่าพึงปรารถนามากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ

¹⁷Darrell Lee Moses, "The Relationship of Self-Concept Discrepancies to Vocational Choice, Intelligence, School Achievement, and Socioeconomic Status," Dissertation Abstract, 21 (July, 1960), pp. 127-128.

¹⁸Samuel D. Harris, "A Study of the Relationship Between the Sixth Grade Student's Beliefs about Junior High School, his Concept of Self and Others, and his Socioeconomic Status," Dissertation Abstract, 22: 4 (October, 1961), pp. 1085-1086.

พ.ศ. 2511 ส่องศรี ศรีมุกดา¹⁹ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตน และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กวัยรุ่น ไขกลุ่มตัวอย่าง 165 คน อายุระหว่าง 16-20 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา เป็นนักเรียนชาย 80 คน หญิง 85 คน อยู่ในแผนกวิทยาศาสตร์ 87 คน และแผนกศิลปศาสตร์ 78 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความความคิดเห็นเกี่ยวกับตนของเพียส์-และแฮร์ริส (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) และแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักเกณฑ์ของ เจอร์ซิลด์ (Jersild) และสเตรง (Strang) ผลการวิจัยปรากฏว่า แผนกวิชาที่ศึกษาและประเภทของโรงเรียนไม่มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง แต่นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านร่างกาย ความสามารถทางกีฬา และการเล่น ทัศนคติทางสังคม และความเป็นจริงของตนเอง นอกจากนี้ยังผลปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของกลุ่มต่าง ๆ ยกเว้นกลุ่มนักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิง ซึ่งความสัมพันธ์นั้นไปทางลบ ทั้งนี้หมายความว่านักเรียนหญิงที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงจะคิดเกี่ยวกับตนไปในทางดำนไม่ดี

พ.ศ. 2511 พรรณทิพา รุจิพร²⁰ ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2511 จำนวน 120 คน เป็นนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง 60 คน ชาย 5 คน หญิง 55 คน และเป็นนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ 60 คน ชาย 18 คน หญิง 42 คน ทั้งนี้เป็น

¹⁹ ส่องศรี ศรีมุกดา, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองกับความสำเร็จทางการศึกษาของเด็กวัยรุ่น" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511)

²⁰ พรรณทิพา รุจิพร, "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และนิสิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511)

นิสิตที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ 56 คน ชาย 18 คน หญิง 38 คน และเป็นนิสิตที่เรียนวิชาประเภทอักษรศาสตร์ 64 คน ชาย 5 คน หญิง 59 คน เครื่องมือที่ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนคือ รายการตรวจสอบคุณสมบัติ (The Adjective Check List) เกณฑ์ที่ใช้วัดความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคือ คะแนนสอบไล่ปลายปีของคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2510 ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ แต่พบว่า กลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนวิชาประเภทอักษรศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ กลุ่มที่เรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์มีแนวโน้มที่จะเป็นคนเงี้ยวขี้นม ใจกว้าง ระวังระมัดระวังในการแก้ปัญหา บางครั้งไม่ชอบสูงส่งสิ่งกับใคร มักจะชอบคิดสิ่งใหม่ ๆ แต่ไม่ค่อยจะทำให้สำเร็จ และพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง 22 ลักษณะของกรุปตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ไม่สามารถเป็นเครื่องบ่งชี้หรือทำนายสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงหรือต่ำ และการเลือกเรียนวิชาประเภทวิทยาศาสตร์หรืออักษรศาสตร์ได้

พ.ศ. 2512 บังอร เสตนนท์²¹ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น และ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็น ของเด็กวัยรุ่นอายุ 13-16 ปี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนง จำนวน 155 คน โดยให้เด็กวัยรุ่นตอบแบบสำรวจตนเองเพื่อประเมินค่า "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็น รวมทั้งสิ้น 98 ข้อ พร้อมทั้งให้เด็กตอบรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง เครื่องมือการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยหลักเกณฑ์จาก เจอร์ซิล (Jersild) ซีดแมน (Siedman) สตริกเกอร์ (Stricker) รุจา (Ruja) และแบบทดสอบเกี่ยวกับบุคลิกภาพของ มูนนี่ (Mooney) ผลการวิจัยปรากฏว่า การยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูของผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญ และสถานภาพทางสังคมของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการได้รับตำแหน่งหน้าที่ที่เสมออย่างมีนัยสำคัญ

²¹ บังอร เสตนนท์, "การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่าง "ตน" อย่างที่คิดว่าตนเป็น กับ "ตน" อย่างที่คิดอยากจะเป็น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512)

พ.ศ. 2512 วันเพ็ญ อายุการ²² ศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง บุคลิกภาพ เก็บตัวหรือแสดงตัว กับการยอมรับตนและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนวัยรุ่นอายุ 13-20 ปี ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล จำนวน 307 คน เป็นชาย 184 คน หญิง 123 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 190 ข้อ เป็นข้อความที่ถามเกี่ยวกับรายละเอียดของนักเรียน ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ เก็บตัวหรือแสดงตัว และการยอมรับตนเองของนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนวัยรุ่นชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้าน การยอมรับตนเอง แต่เด็กวัยรุ่นที่แสดงตัวมีการยอมรับตนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เก็บตัว

พ.ศ. 2512 จูไรรัตน์ เปรมนิษฐ์²³ ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ ตัวอย่างประชากรคือ วัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ เด็กชายบ้านมหาเมฆ และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2512 จำนวน 236 คน เป็นเด็กชาย 91 คน และเด็กหญิง 145 คน ในจำนวนนี้เป็นเด็กชายวัยรุ่นตอนต้น 45 คน เด็กชายวัยรุ่นตอนปลาย 46 คน เด็กหญิงวัยรุ่นตอนต้น 103 คน และเด็กหญิงวัยรุ่นตอนปลาย 42 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร คัดเลือกจากเด็กวัยรุ่นทั้งหมดในสถานสงเคราะห์ทั้งสองแห่งซึ่งมีอายุ

²²วันเพ็ญ อายุการ, "การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพ เก็บตัวหรือแสดงตัว กับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชลบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512)

²³จูไรรัตน์ เปรมนิษฐ์, "การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512)

ระหว่าง 13-16 ปี สำหรับเด็กวัยรุ่นตอนต้น และ 17-21 ปี สำหรับเด็กวัยรุ่นตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ เพียร์ส และ แฮร์ริส (The Piers-Harris Children's Self-Concept Scale) ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กวัยรุ่นหญิงตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองด้านความสุขและความพอใจ อยู่ในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลาย เด็กวัยรุ่นหญิงตอนปลายมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชายตอนปลาย เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับความสุขและความพอใจ และลักษณะที่เป็นส่วนรวมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย และเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในลักษณะที่เกี่ยวกับความเป็นคนที่น่านิยมและในลักษณะที่เป็นส่วนรวมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย